

Rosa Maria Calaf:

L'ambaixadora sense títol diplomàtic

Rosa Maria Calaf, la dona, la periodista, i a qui cal reconèixer indirectament la feina de totes les altres dones periodistes, i per què no, també dels homes, que han format part de la rica tradició catalana de corresponsalia de premsa a l'estranger, amb un mèrit afegit, la seva plena consciència i la seva tasca de denúncia pública del deteriorament de les condicions de treball del periodista corresponsal, i en conseqüència de la qualitat de la seva feina.

Rosa Maria Calaf / www.elpais.com/recorte/20090108elpepusoc_6/XLCO/les/20090108elpepusoc_6.jpg

Rosa Maria Calaf Solé és una periodista catalana que ha desenvolupat la seva carrera professional a Televisió Espanyola (TVE). Va néixer el 1945 a Barcelona i va estudiar dret i periodisme a la Universitat de Barcelona. L'any 1970 va entrar a treballar a TVE i va desenvolupar les corresponсалies a Nova York, Moscou, Buenos Aires, Viena, Roma i Àsia-Pacífic. Dins del seu currículum professional destaca també el seu pas per Televisió de Catalunya durant la seva etapa fundacional, on va ser directora de programació i de producció l'any 1983, just abans d'iniciar

la seva exitosa i dilatada carrera com a corresponsal de TVE a l'estranger. El novembre de 2008 s'acollí a la política de jubilacions impulsada per TVE i abandonà el seu càrrec professional en aquesta cadena l'1 de gener de 2009, esdevenint presidenta del Centre Internacional de Premsa de Barcelona.

Sobre la seva carrera periodística

Deia el 2006 en una entrevista d'Omar Salas: «...el periodisme s'està deteriorant amb una rapidesa brutal. Parlant de televisió, cada vegada és pitjor perquè cada vegada s'especta-

cularitza més, es frivolitza i no és fa informació. Interessa fer espectacle, aconseguir audiència. I això és perillosíssim perquè s'està canviant l'objectiu del periodisme, que ja no pot ser tant seriós i rigorós com abans. La tecnologia, que ha ajudat molt, també ha perjudicat molt, perquè ha instal·lat la premsa. Arribes a un lloc i has d'estar informant abans d'haver pogut parlar amb ningú de res. No pots construir una societat que sàpiga el que està passant, ben informada per poder tenir una opinió, que pugui defensar unes llibertats, si el que es dona és espectacle i anècdota. [...] el periodisme s'ha convertit en declaracions. Abans de la televisió els polítics governaven. Ara fan declaracions. És l'única cosa que els preocupa. El periodisme no pot seguir fent això. Estem perdent credibilitat. A més, les empreses només volen guanyar diners. En el moment que la informació ha de cotitzar en borsa, estàs perdut...»

I en El País del 16/07/09: «...Rosa María Calaf, es va jubilar el passat 31 de desembre i encara que va signar voluntàriament l'Expedient de Regulació

d'Ocupació (ERO) de RTVE, Calaf critica obertament el pla de l'ens públic d'assolir 4.000 jubilacions anticipades "perquè això suposa prescindir de la memòria i experiència de l'empresa". "És desperdicar a una generació que està en el seu millor moment i que és la que ha d'ensenyar als joves que es van incorporant", assegura. Ara que està jubilada, es dedicarà a aquesta tasca mitjançant algun tipus de vincle amb el món de la Universitat que encara no ha determinat, amb l'objectiu de "retornar una mica d'allò après gràcies a les oportunitats" que li ha ofert un ofici que ha exercit sempre des de la passió. [...] Calaf vol reivindicar davant els alumnes "la necessitat d'un periodisme més relaxat, menys de l'impacte, contra el tractament superficial dels temes, que cada vegada ocupen menys espai". "Quan era corresponsal a Nova York, el 1983, una crònica de telediari a Espanya ocupava tres minuts; el 1988, en el meu lloc de Moscou, una mica més de dos; a Buenos Aires es va passar al minut quaranta-cinc; a Roma, a 1996, al minut i mig, i ara a Àsia, aconseguir un minut deu era una proesa"...»

Rosa Maria Calaf / Antonio Rull

Sobre el seu pensament

Del seu discurs al rebre l'Honoris Causa de la Universitat Rovira i Virgili: «... Els grans grups de comunicació no tenen ganes de veure a la plaça pública el tema de la censura econòmica en el context de la creixent concentració de mitjans i els governs autoritaris estan poc inclinats a respondre pel seu règim de censura política.

La societat civil s'enfronta a totes les dificultats possibles per fer sentir la seva veu a propòsit de la relació entre democràcia, diversitat i mitjans.

Els estereotips de raça, sexe, edat, religió, grup ètic, procedència geogràfica, aparença física, condició social, paper adjudicat d'entrada són presents i s'esmunyen dins de la informació. No cal ser porter de la realitat, però cal vigilar. És impossible el periodisme totalment pur, autònom, independent, però cal buscar-lo amb esforç.

Per vèncer la temptació de prendre partit en casos de conflicte, cal entrenar els instints contra les trampes que planteja l'ambient en què es mouen els mitjans. Fins i tot, els més veterans hi poden caure. [...] La tecnologia cada cop facilita més la transmissió de notícies des de qualsevol lloc, immediatament i en directe. Malgrat això, només està a l'abast de pocs i són aquests pocs els qui decideixen quan, on i com s'utilitza. Hi ha una pregunta clau que ens hauríem de respondre amb sinceritat: Els mitjans de comunicació són mirall de la realitat o, al contrari, en són un simple maquillatge per fer-la més atractiva i més pro-

ductiva per a les empreses? Els telenotícies seleccionen els temes que importen o els que impacten? [...] El periodisme necessita context i prioritats. Separar el gra de la palla. Els fets no succeeixen en el buit. Perillosa tendència a eliminar els 'vells' especialistes. La joventut i la bona presència no fan nosa, però són un substitut insuficient del coneixement i de l'experiència. [...] Però som a l'era de l'infoentreteniment. Es presta més atenció a allò banal i frívol que no pas al que és seriós i rellevant. A l'era de la globalització, curiosament, baixa l'interès pel que passa lluny i pel debat dels grans temes. [...] Cada cop és més difícil distingir entre els pallassos i els domadors, entre els actors i els analistes, entre els humoristes i els professionals de la informació. Jo, igual que Koppel, no tinc cap objecció contra els entretenidors (diria, si aquesta paraula fos correcta) que fan de periodistes, però sí tinc objeccions contra els periodistes que pretenen entretenir. [...] No s'està construint una societat de ciutadans sinó de consumidors amb els pecats socials que assenyalava Mahatma Gandhi: riquesa sense treball, plaer sense consciència, ciència sense humanitat, política sense principis, comerç sense moral, devoció sense sacrifici...»

Enric Cervera
A prop! / Redacció

Fonts: Viquipèdia/Una entrevista d'Omar Salas (28/03/2006) / EL PAÍS (16/07/2009) / Discurs de Rosa Maria Calaf al rebre l'Honoris Causa de la Universitat Rovira i Virgili.

Premis rebuts al llarg de la seva trajectòria professional

- Llaç de Dama de l'Ordre del Mèrit Civil (1993)
- Premi Ondas 2001 a la millor tasca professional.
- Micrófono de Plata Especial 2001 de l'Associació de Professionals de Ràdio i Televisió.
- Ábaco de Oro-Español del Año per la cobertura informativa del SARS de la Cambra de Comerç d'Espanya a Hong Kong.
- Ofici de Periodista 2003 del Col·legi de Periodistes de Catalunya.
- Premi Protagonistas 2004 TV - Onda Cero.
- Premi Ana Tutor 2005.
- Premi Casa Asia 2005 per la cobertura informativa del tsunami.
- Premi Club Internacional de Premsa 2006 a la millor tasca periodística a l'estranger.
- Premi Etnosur 2006 (Jaén) per la tasca en favor de la diversitat.
- Premi Club de las 25 2007 (Madrid) a la trajectòria professional.
- Premi Ciudad de Frías 2007 (Burgos) pel reportatge Encuentro en Vanuatu.
- Women Together Award 2007 (Nacions Unides, Nova York) per la trajectòria professional en favor dels objectius del mil·lenni.
- XXIII Premi de periodisme Cirilo Rodríguez 2007 de l'Associació de la Premsa de Segòvia al millor treball de corresponents i enviats especials a l'estranger.
- Premi de la Federación de Mujeres Progresistas 2007 per la seva tasca en favor de la igualtat.
- Premi Tota una Vida 2007 atorgat per l'Acadèmia de la Televisió d'Espanya. Recentment s'ha creat un premi que porta el seu nom: el Premi Rosa Maria Calaf d'Investigació Social, que organitza l'ajuntament d'Alcalá la Real (Jaén), Alcalá Grupo Editorial, Fundación Cruzcampo i la Universidad de Jaén i que ja va per la seva segona edició.

“...s'està construint una societat de consumidors amb els pecats socials que assenyalava Mahatma Gandhi: riquesa sense treball, plaer sense consciència, ciència sense humanitat, política sense principis, comerç sense moral, devoció sense sacrifici...”